

Sygn. akt IV CZ 34/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Maria Szulc

w sprawie z zażalenia Gminy C.
przy uczestnictwie D. Spółki Akcyjnej w S.
na odmowę dokonania czynności notarialnej przez notariusza J. D.
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 lipca 2018 r.,
zażalenia Gminy C.
na postanowienie Sądu Okręgowego w B.
z dnia 6 marca 2018 r., sygn. akt II Cz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W dniu 16 października 2017 r. notariusz J. D. prowadząca Kancelarię Notarialną w B. odmówiła dokonania – jako sprzecznej z prawem - czynności notarialnej polegającej na sporządzeniu aktu notarialnego dokumentującego umowę przedwstępną sprzedaży, dokonanej w trybie bezprzetargowym, przez Gminę C. na rzecz dzierżawcy firmy D. S.A. w S. prawa użytkowania wieczystego działek geodezyjnych: 1578/119 o powierzchni 0,6491 ha, 1578/120 o powierzchni 0,4682 ha i 1578/122 o powierzchni 0,3029 ha i 1578/123 o powierzchni 0,5259 ha, obręb C. oraz własności wybudowanych na nich budynków, budowli i urządzeń, dla

których Sąd Rejonowy w B. IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą KW (...) – jako sprzecznej z prawem.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił zażalenie Gminy C. na odmowę dokonania tej czynności.

Gmina zaskarżyła to postanowienie skargą kasacyjną, którą Sąd Okręgowy w B. odrzucił postanowieniem z dnia 6 marca 2018 r. W uzasadnieniu wyjaśnił, że rozpoznając zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej działał jako sąd drugiej instancji. Jego postanowienie nie podlega zaskarżeniu, ponieważ podstaw do wniesienia zażalenia nie daje art. 394¹ k.p.c., a art. 519¹ k.p.c. nie przewiduje możliwości zaskarżenia takiego postanowienia skargą kasacyjną.

Od postanowienia Sądu Okręgowego zażalenie złożył wnioskodawca, zaskarżając je w całości. Zarzucił naruszenie art. 519¹ § 1 k.p.c., wskazując że zgodnie z tym przepisem od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy przysługuje skarga kasacyjna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W świetle ustabilizowanych poglądów orzecznictwa postanowienie wydane wyniku rozpatrzenia przez sąd okręgowy zażalenia przewidzianego w art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. o notariacie (jedn. tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 2291 ze zm.), złożonego przez podmiot, któremu notariusz odmówił dokonania czynności notarialnej, następuje w drugoinstancyjnym postępowaniu zażaleniowym, toczącym się według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym (art. 83 ust. 1b ustawy o notariacie, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2010 r., III CZP 86/10, OSNC 2011/5/49 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 stycznia 2015 r., SK 34/12, OTK-A 2015/1/1).

Dopuszczalność skargi kasacyjnej w postępowaniu nieprocesowym wyznacza art. 519¹ k.p.c. Przepis ten wskazuje orzeczenia zaskarżalne skargą posługując się kryterium ich rodzaju, charakteru sprawy oraz przedmiotu rozstrzygnięcia. Zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 519¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna przysługuje – o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej – od wydanego przez sąd drugiej instancji

prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy oraz postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Katalog spraw, w których skarga kasacyjna przysługuje ograniczony został jednak tylko do spraw z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego, chyba że – co wynika z art. 519¹ § 4 k.p.c. – skarga kasacyjna została w określonym wypadku wyłączona. W pozostałych sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna przysługuje tylko wtedy, kiedy została wyraźnie wymieniona w art. 519¹ § 2 i 3 k.p.c. Oznacza to, że inne orzeczenia niż spełniające powyższe wymagania nie podlegają zaskarżeniu skargą kasacyjną.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy uznał, że wydane w postępowaniu zażaleniowym postanowienie oddalające zażalenie skarżącej na odmowę dokonania czynności notarialnej nie należy do postanowień zaskarżalnych i nie przysługuje od niego ani zażalenie, ani skarga kasacyjna, wobec czego odrzucił wniesioną przez skarżącą skargę kasacyjną.

Dokonana przez Sąd Okręgowy ocena zaskarżonego postanowienia była prawidłowa. Postanowienie to dotyczyło wprowadzie istoty sprawy (na co powoływała się skarżąca Gmina). Istotę rozstrzygnięcia stanowiło zbadanie zasadności dokonanej przez notariusza oceny, że zamierzona przez skarżącą czynność notarialna jest sprzeczna z prawem. Kontrola ta, wykonywana w ramach nadzoru judykacyjnego nad notariuszem, należała do czynności z zakresu ochrony prawnej i nie mieściła się w żadnej z pozycji katalogu postanowień zaskarżalnych skargą kasacyjną, przewidzianych w art. 519¹ k.p.c. Przepisu przewidującego możliwość wniesienia skargi kasacyjnej w takiej sprawie nie zawierają także przepisy ustawy o notariacie.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy oddalił zażalenie skarżącej Gminy.